

plussen en minnen

- + gunstige vet-eiwitverhouding
- + meer omzet en aanwas
- + gunstig celgetal
- -500 kilo melk
- minder fraaie uiers
- meer zuigers

Witkoppen met t extra spiertje

Aantal eerste inseminaties met Franse Montbéliardes groeit gestaag

De Montbéliarde heeft een solide plek veroverd in Nederland. Uit vergelijkend onderzoek blijkt dat de dubbeldoeldieren met veel ruwvoer en weinig krachtvoer goed blijven functioneren.

Na zwart-en roodbont, MRIJ en niet te vergeten de vleesstieren bezetten de Montbéliardes een vijfde plaats op de inseminatielijsten bij veehouders. Gestaag groeit het Franse ras in aantal eerste inseminaties naar 8000 dit jaar, goed voor 0,6 procent van alle eerste inseminaties.

De Montbéliarde deed zijn intrede in Nederland rond 1989, zo'n vijftien jaar geleden. De bakermat is te vinden in de Franse Jura en de Vogezen. Daar lopen zo'n 700.000 koeien, waarvan er 330.000 aan de melkcontrole meedoen. In het sterk heuvelachtige gebied wordt het dubbeldoelkarakter van de 'Monties' gekoesterd. Het levert een extra opbrengst in omzet en aanwas terwijl het extra spiertje ook garant staat voor een probleemloze productie. De bedrijven zijn met ongeveer dertig koeien vrij klein en het rantsoen bestaat voornamelijk uit hooi en krachtvoer. De eigenschappen voor vleesproductie van de jonge stieren worden in de selectie nog stevig meegenomen. De helft van de driehonderd in te zetten KI-stiertjes valt af omdat ze een te lage groei en voederconversie halen.

De Montbéliarde heeft de afmetingen van een Holsteinkoe. De hoogte en de lengte zijn vergelijkbaar, maar de roodbonte Montbéliardes zijn duidelijk breder en sterker bevedeld. De ruglijn is iets week, het kruis hellend. De benen zijn sterken de klauwen hard. De koeien hebben een rustig en prettig, maar ei-

genwijs karakter. Hun uiers hebben geen showallure, ze zijn kort en achter niet hoog en breed opgehangen. De uiers melken overigens prettig weg en zijn gezond.

Vergeleken met HF

In Nederland is inmiddels een flinke populatie zuivere Montbéliardes ontstaan en er is zelfs een onafhankelijk onderzoek gaande. Op het lagekostenbedrijf in Lelystad (circa 13.000 kilo melk per hectare) lopen dertig zuivere, uit Frankrijk geïmporteerde Montbéliardes en dertig Holsteindieren, geselecteerd op duurzaamheid, vruchtbaarheid en celgetal uit vijfhonderd koeien. De oude veestapel op dit bedrijf, waar slechts 1200 kilo krachtvoer per koe per lactatie wordt gevoerd, had problemen met conditie, vruchtbaarheid en celgetal.

Vanaf de zomer van 2003 worden op het lagekostenbedrijf de prestaties van beide rassen met elkaar vergeleken. In die gezondheid is weinig verschil waargenomen. Verschil in uiergezondheid is er amper, maar de Montbéliardes hebben duidelijk minder stofwisselingsproblemen. De Fransen hebben weer meer klauwproblemen, ondanks een betere pootscore. Zool- en wandzweren komen vaker voor, net als tussenklauwontsteking, mortellaro en stinkpoot. Reden voor afvoer vormen de klauwproblemen niet. Na het kalven, dat hen gemakkelijk afgaat, worden de Montbéliardes sneller tochtig. Het aantal inseminaties per drachtigheid is niet verschillend, terwijl de tussenkalftijd van de Montbéliardes korter lijkt. Uiteindelijk lijkt de vruchtbaarheid, ook van de Holsteindieren, sterk verbeterd en worden er nauwelijks dieren afgevoerd omdat ze niet meer drachtig willen worden.

De Franse koeien geven minder melk. De laatste melkcontrole op het lagekostenbedrijf geeft aan dat de Montbéliardes gemiddeld zo'n 7700 kilo melk geven tegenover 8150 kilo van de Holsteinkoeien. Het eindresultaat van de Montbéliardes ligt, vergeleken

met de Holsteinkoeien, uiteindelijk hoger omdat de vet-eiwitverhouding gunstiger is. Ook de omzet en aanwas is bij de Montbéliardes hoger. Zo'n twee jaar na de komst van de Franse koeien lijkt het erop dat ze langer op het bedrijf blijven lopen en het vervangingspercentage lager ligt dan bij de zwartbonten.

Fokwaarden

Een groot voordeel van de Montbéliarde is dat er in Nederland gerealiseerde fokwaarden bekend zijn. Op roodbontbasis scoren de stieren voor duurzaamheid gemiddeld hoger dan honderd, net

als voor bijvoorbeeld vruchtbaarheid, celgetal en de vererving voor benen. Onder honderd scoren onder andere het karakter, de uiervererving en het totale exterieur. Cijfers van NRS van september 2003 tot september 2004 van afgevoerde dieren laten zien dat de levensduur van de Montbéliardes nog niet langer was. Met een levensproductie van bijna 22.000 liter scoorden ze niet zo hoog als de zwartbonte Holstein die bijna 27.000 liter levensproductie haalt.

Alice Booij

Veehouder Martin Immink: 'Het zijn stevige boerendames'

'Ik ben geen fokker, maar een commercieel melker. Een koe heeft voor mij geen kleur en geen ras.' Martin Immink uit Daarle melkt samen met zijn ouders en oom 62 koeien. Met 28 hectare grond en 583.000 kilo melk is het bedrijf zeer intensief.

Ongeveer zes jaar geleden begon Immink in te kruisen met de Montbéliardes om zijn koeien robuuster te maken. Nu bevat zijn veestapel zo'n dertig procent Montbéliardebloed. 'Ik wil wel dik boven de 9000 liter gemiddeld melken', verklaart hij zijn keuze voor terugkruisen met HF. De pinken krijgen altijd een HF-partner om een gemakkelijke eerste kalving te waarborgen.

Daarnaast bekijkt Immink per koe wat ze nodig heeft. 'Koeien met minder fraaie uiers of te weinig melk paar ik met een Holsteinstier. Zijn ze te snel opgebrand of laat het beenwerk te wensen over, dan komt er een Montbéliardestier aan te pas.' Immink roemt de persistente productie van de Montbéliardes. 'Ze starten met veertig liter en ik zet ze met dertig liter droog.' Hij noemt het karakter behoorlijk eigenwijs. 'Als ze iets niet willen, verrekken ze het echt.'

De prijzen voor de stierkalveren liggen bij de Montbéliardes 25 tot 50 euro hoger. Uitstootkoeien zijn gemiddeld iets zwaarder, maar de kiloprijs maakt geen verschil. Diep in zijn hart vindt de veehouder de Holstein een mooiere koe. 'Ze is fijner van bot en heeft meer "grandeur". De Montbéliarde is meer een stevige boerendame.'

Drie golven van interesse

Vanuit de roodbontfokkerij werd er voor het eerst gelonkt naar de Montbéliarde vanwege het aansprekende dubbeldoeltype. De tweede golf van interesse kwam vanuit de biologische hoek. Vooral vanwege hun voorliefde voor structuurrijke rantsoenen

passen de Montbéliardes goed op extensieve bedrijven. De derde golf komt van de Holsteinfokkers, zowel rood als zwart, die een alternatief zoeken om meer robuustheid in de koeien te fokken. In 1989 is er een Nederlandse gebruikersclub opgericht.